

PLANERNE FOR DEN KOMMENDE LÆRERUDDANNELSE I GODTHÅB

Af kontorchef *K. Budde Lund*

Medens realskolen i Godthåb har haft støt stigende tilgang, har seminariet måttet notere en tilbagegang af næsten katastrofal art. Det er således en kendsgerning, at der i 1962 slet ikke meldte sig elever til seminariets første klasse.

Dette har naturligvis skabt problemer, som har været indgående drøftet i skoledirektionen, i Uddannelsesrådet for Grønland og i ministeriet, og alle er enige om, at der må ske noget, at der må foretages noget, idet det fuldt ud erkendes, at skoleuddannelsen er grundlaget for al videre uddannelse, og at ingen tilfredsstillende skoleuddannelse kan gennemføres uden en dygtig lærerstab.

Spørgsmålet er herefter helt konkret: Hvordan har man tænkt sig at løse problemerne med lærerbehovet, og hvilken fremtid vil seminariet i Godthåb få?

Forinden dette spørgsmål besvares, vil det imidlertid være naturligt kort at berøre det grønlandske seminariums historie, som kan føres tilbage til ca. 1845, på hvilket tidspunkt der blev oprettet to uddannelsessteder for vordende kateketer og undervisere, nemlig et seminarium i Godthåb og et andet i Jakobshavn. Seminariet i Jakobshavn blev dog nedlagt i 1875 på grund af manglende tilgang af elever.

Seminariet i Godthåb, som oprindeligt dimitterede hvert tredje år og senere hvert andet år, har i sin oprindelige form som uddannelsessted for prædikanter og undervisere, bestået indtil 1955. Fra ca. 1845 til 1955 dimitteredes 411 kateketer og lærere, af hvilke ca. 70 i alderen 30–65 år virker i dag inden for skolevæsenet og kirken i Grønland. Tallet vil aftage ret hurtigt.

Grundlaget for den nuværende læreruddannelse på seminariet i Grønland er som bekendt en ministeriel bekendtgørelse vedrørende lærer- og kateketuddannelsen i Grønland af 12. januar 1957. Ifølge denne bekendtgørelse danner de ved realeksamen erhvervede kundskaber grundlaget for læreruddannelsen, og undervisningen tilsigter at uddanne lærere til den grønlandske børneskole, ligesom der er mulighed for at give en sideløbende uddannelse, der kvalificerer til kateketgerningen i den grønlandske kirke. I bekendtgørelsen udtrykkes, at hovedformålet er at fæstne de i realskolen erhvervede kundskaber og opøve eleverne i den praktiske udnyttelse af disse i

skolen og det kulturelle arbejde. Uddannelsen er 3-årig – en 2-årig undervisning ved seminariet i Godthåb efterfulgt af et års praktikanttjeneste i Danmark ved en eller flere landsbyordnede skoler samt et ophold på en af de danske højskoler. Elever, som ønsker at gå ind i kateketgerningen, har endvidere mulighed for under opholdet i Danmark at deltage i menighedsarbejde m. v. under vejledning af en præst.

Den ovennævnte ordning trådte i kraft i 1956, og indtil sommeren 1962 er 18 elever blevet dimitteret. Dette tal udgør 31 % af grønlandske realskoleelever, der er blevet dimitteret i perioden 1956–59. Tilslutningen til den nuværende seminarieordning kan således siges at være stor i relation til antallet af realdimitterede, men den dækker langt fra behovet.

Af disse 18 dimittender virker for tiden 9 i Grønland. 3 er blevet optaget på danske seminarier, 2 gennemgår det for grønlændere specielt tilrettelagte studium i teologi på universitetet i København, en studerer musik, og 3 virker som vikarer ved skolevæsenet i Danmark.

I indeværende år er 6 elever på praktikanttjeneste i Danmark, og 4 elever går i seminariets 2. klasse i Godthåb. Ingen elever har som nævnt i 1962 meldt sig til seminariets 1. klasse.

Årsagen til den svigtende tilslutning til seminariet bør nok først og fremmest søges i, at der er opstået så mange utraditionelle uddannelsesmuligheder, som er mere tillokkende for de unge. Det vides dog med bestemthed, at den lønmæssige placering i 11. lønningsklasse uden mulighed for yderligere oprykning samt de manglende avancementsmuligheder er medvirkende til den opståede tilbageholdenhed. Fra skolemyndighedernes side må man også erkende, at den nuværende situation i det lange løb vil være uholdbar. Rent fagligt er de uddannede fra Godthåb ringere udrustet i forhold til de i Danmark uddannede, og dette forhold vil sikkert vise sig i mere udpræget grad gennem årene, og det vil muligvis komme til at knibe for de uddannede fra Godthåb at honorere de stigende krav, der stilles til børneskolen i Grønland, hvor man søger at hæve standarden så nær til det danske niveau som muligt, hvad omfanget i pensum angår.

Inden for det grønlandske skolevæsen beskæftiges for tiden 144 lærere med dansk seminarieuddannelse og 3 cand. mag.'er. I løbet af de kommende år vil behovet for lærere med seminarieuddannelse vokse med ca. 20 årligt. Dette behov må så dækkes af udsendte lærerkræfter, så længe man ikke har tilstrækkelig mange uddannede fra selve Grønland. Der er siden 1950 uddannet 20 grønlændere på danske seminarier, heraf er for tiden 10 ansatte i det grønlandske skolevæsen. I indeværende år er i alt 10 elever fra Grønland under uddannelse på danske seminarier.

I Ministeriet for Grønland arbejder man for tiden med et forslag til lov om en ny læreruddannelse i Grønland, og ved udarbejdelsen er der efter enstemmige henstillin-

Seminariet i Godthåb.

ger fra skoledirektionen i Grønland, rektor for seminariet og realskolen i Godthåb og Uddannelsesrådet for Grønland lagt vægt på at søge gennemført en ordning, hvorefter læreruddannelsen ved seminariet i Godthåb kvalifikationsmæssigt kommer til at stå på højde med læreruddannelsen ved danske seminarier. Dette har man nemlig anset for nødvendigt først og fremmest for at tilgodese den grønlandske skoles krav om bedre uddannede lærere, men dernæst også for at de fra seminariet uddannede lærere advancements- og lønmæssigt kan sidestilles med deres kolleger udgået fra danske seminarier. For at fremme integrationen mellem Grønland og Danmark lægger man endvidere afgørende vægt på, at de ved seminariet i Godthåb uddannede lærere får en så god uddannelse, at de, om de måtte ønske det, også kan få ansættelse i den danske folkeskole.

Efter forslaget indføres som noget nyt præparandundervisning ved Grønlands seminarium. Herved tilsigtes at give mulighed for at bibringe eleverne sådanne kundskaber og forudsætninger, at de kan bestå en ret krævende optagelsesprøve. Det søges herved undgået, at undervisningen på seminariet fremtidig hemmes af, at en del elever på seminariet — der vel er i besiddelse af evner — ikke har de fornødne elementære kundskaber.

Endvidere foreslås indført en liniedeling i uddannelsen. Herved tilvejebringes mulighed for – inden for en begrænset faggruppe – at bibringe eleverne større kundskaber og en dyberegående forståelse af fagene, hvilket navnlig for undervisningen i eksamensafdelingerne må anses for påkrævet.

I øvrigt foreslås seminarieundervisningen oprettet som en 4-årig undervisning, dog således at undervisningens 3. år henlægges til Danmark, hvor der på et eller flere statsseminarier tilrettelægges en for eleverne tilpasset undervisning, navnlig i faget dansk. Det må anses for overordentlig værdifuldt, at eleverne på denne måde får mulighed for at aktivisere deres kundskaber i dansk, og at de i øvrigt får lejlighed til at deltage i det kulturelle liv og opleve danske livsforhold og dansk natur.

Arbejdet med den nærmere udformning af lovforslaget er allerede ret langt fremme, og der arbejdes samtidig med et forslag til den bekendtgørelse, som skal supplere lovens indhold og nøjere angive, hvad undervisningen nærmere skal omfatte, timeplaner i overensstemmelse med pensumkrav o. s. v. Det skulle gå meget galt, hvis ikke lovforslaget og forslaget til bekendtgørelse kan forelægges Grønlands landsråd til betænkning i samlingen 1963.

